

חיזוק הרוח היהודית והישראלית – למרים פרץ

מרים נולדה בשנת 1954 בקזבלנקה, מרוקו, לאימה איטו אוחיון (לבית ועקנין) ולאביה יעקב אוחיון – שניהם ילידי הרי האטלס. האם עבדה כמנקה בבית הרב של קזבלנקה הבכא דודו, והאב גידל את הילדים. "גדלתי במלאח במרוקו בדירה של חדר אחד, בדלות ובעניות גדולה", מספרת מרים. בילדותה למדה בבית הספר אליאנס. מגיל שמונה ניקתה את בית מורתה וכן הצטרפה לאימה בניקיון בית הרב, שם ראתה סוג אחר של חיים: ספרים, מקרר, מים זורמים, גז. גם לעולם התרבותי נחשפה שם: לתלמוד, לתנ"ך, לספרי הרמב"ם וגם לספרי מדע ופילוסופיה. "דרך הניקיון נחשף בפניי עולם שלא הכרתי, ולמדתי מכל דבר לראות את הטוב". היחס של הרב אליה ואל אימה היה יחס מכבד ומעריך. "למדתי ממנו מהי אהבת אדם", היא נזכרת. מהמעט שהשתכרה בעבודות אלו קנתה לאחיה הקטנים תירס בשוק של קזבלנקה.

"בקיץ 1963 אבא הודיע לי שהלילה המשיח יגיע", היא מספרת. באישון ליל הגיע שליח הסוכנות היהודית וליווה את המשפחה למשפחה. דרך הים עברו לגיברלטר, ולבסוף הגיעו לנמל חיפה, שם נישק אביה את האדמה לעיניה המשתאות. המשפחה נלקחה למעברת חצרים בבאר שבע; "התקופה המאושרת של חיי", היא אומרת. התנאים היו דלים מאוד, בלי מים זורמים, אך האווירה הייתה נעימה ומשפחתית. במעברה הייתה אימה מתנדבת לאפות את הלחם לכל חברותיה לכבוד שבת – מעשה של נתינה פשוטה, שלא על מנת לקבל פרס, שנחקק בזיכרונה של מרים והשפיע עליה עמוקות. אביה עבד בחברת המְשָׁקם כמנקה רחובות. "הוא היה מאושר; מעולם לא שמעתי תלונה בבית", היא נזכרת.

מרים נשלחה לבית הספר אוהל שרה בשיכון דרום בבאר שבע. בספרייה העירונית בבית יציב ישבה שעות רבות, לומדת ונהנית מן העולם החדש שנפתח בפניה. כשהתנדבה לתורנות ניקיון בבית הספר הייתה מקבלת סיר של מיץ פטל, אותו לקחה בזהירות ברגל חזרה למעברה וממנו נהנו אחיה ואימה. באסיפות ההורים הייתה צריכה מרים לתרגם את הנאמר לערבית מרוקאית בעבור הוריה, ובין היתר נאלצה לתרגם לאביה את דברי המורה כי לא הצליחה בסְקָר ולכן תשובץ בכיתה מעשית בתיכון. בזכותו של המורה מיכאל בנסון, שהאמין בכוחותיה וביכולותיה, הצליחה מרים לעבור בכיתה י' לכיתה העיונית ולהדביק במאמצים מרובים את הפער. בכיתה י"א כבר הייתה למצטיינת. בשנים אלו, וכן בשנים הבאות, ההצטיינות הייתה בעיניה דרך לצמצום פערי התרבות בינה ובין שאר חבריה לכיתה.

בכל אותה תקופה – הן בילדותה במעברה הן בנערותה בתיכון – עבדה לפרנסת הבית. במהלך השנה ניקתה בתים וחדרי מדרגות ובקיץ עבדה במושבי האזור בחקלאות. "לאט לאט קניתי להוריי מקרר, תנור, דוד שמש". כשהייתה בת 16 עברה המשפחה מן המעברה לדירה בשיכון ד' בבאר שבע, אז גם החלה מרים להשתלב בוועד הקהילתי ויזמה את הקמתם של מועדוני נוער במקלטים. "הבאתי סטודנטים לתת שיעורים בהתנדבות לילדי השכונה", היא מספרת.

אחרי סיום התיכון נרשמה מרים לאוניברסיטת בן-גוריון ללימודי ספרות והיסטוריה של עם ישראל, ושילבה לימודי תעודת הוראה. במקביל כבר החלה לעסוק בחינוך בבית הספר דגניה בבאר שבע כממלאת מקום ורכזת בית התלמיד אחרי הצהריים. "מגיל שמונה-עשרה לא עזבתי את מערכת החינוך", היא אומרת. בשנת 1975, השנה השנייה ללימודיה, פגשה את אליעזר פרץ, בן מושב גדיש בעמק יזרעאל, והשניים החליטו להתחתן. אליעזר היה אחראי מטעם משרד הבריאות על מרחב שלמה – מאילת ועל ראס מוחמד בסיני – ובמסגרת עבודתו התגורר בשארם א-שיח'. כעבור שנה, כשסיימה את

לימודיה באוניברסיטה, הצטרפה אליו והחלה ללמד ולחנך בבית הספר "אופירה" בשארם. בין השאר לימדה פרשת שבוע ופרקי אבות; "נדרתי נדר שלא יהיה ילד שאפגוש שלא יכיר את מורשתו", היא מסבירה. בתקופה זו נולדו בניה אוריאל (1976) ואלירז (1978). בשארם גם עסקה בכל היבטי החברה והקהילה, כולל הכנת טקס הפרידה משארם א-שיח' אחרי חתימת הסכם השלום עם מצרים.

בשנת 1982, אחרי פינוי סיני, עברה המשפחה למחנה גבעון, ושנה אחר כך נכנסו לבית הקבע שלהם בגבעת זאב. "את בית הספר ממלכתי א' בגבעת זאב אני מלווה מיום היווסדו", אומרת מרים. מיום שנוסד בית הספר ועד שנת 1990 שימשה בו במגוון רב של תפקידי הוראה וריכוז, והחל משנה זו ועד 2010 הייתה מנהלת בית הספר.

בשנת 1998 נפל בנה, אוריאל, מפקד מחלקה בסיירת גולני, במהלך פעילות מארב בדרום לכנון. שתיים-עשרה שנים אחר כך נפל אלירז בקרב ברצועת עזה. "הם היו שניהם בני תורה, מחוכרים מאוד לעולם הרוחני", מספרת פרץ. "שניהם היו ענווים, אנשים פשוטים, ומקצוענים בתחומם. שניהם אהבו את החיילים שלהם וקראו להם 'אחים'. שניהם דאגו לכל פרט בחיי החיילים. אני נושאת איתי את הרוח שלהם. רוח של נתינה וחסד, רוח של רעות. זו התורה שבעל פה שאני נושאת כשהם אינם פה". שניהם גם עודדו אותה בתהליך המורכב שקיבלה עליה החל משנת 1996 ועד לשיאו בשנת 1998 - הפיכת בית הספר הממלכתי בגבעת זאב לבית ספר תל"י (תגבור לימודי יהדות).

על תחילת התהליך היא מספרת: "חשתי שהתלמידים שלי לא מכירים מספיק את מורשתם. רוח תל"י מאפשרת לילד להכיר את שורשיו, לברר את זהותו ולבחור את דרך חייו מתוך ידיעה". תחילה עורר התהליך התנגדויות הן מצד הציבור הדתי, שחשד כי יש במהלך משום הכנסה של רוח ליברלית ביהדות, והן מצד הציבור החילוני, שחשש מכפיית הדת. תקופה זו, השנים שאחרי רצח רבין, הייתה גם רוויה במתחים ברמה הארצית. "החלטתי שאני לא פוגעת באף אחד", נזכרת מרים, "החלטתי לפעול באהבה וברגישות לכל צד". אחרי ערבי הסברה ופעילות לימוד משותפת הסכימו ההורים לפתוח כיתת ניסיון; בשנה השלישית דרשו ההורים להפוך את בית הספר כולו למסלול תל"י. "מצאתי בעשייה החינוכית נחמה", היא נזכרת.

בשנת 1999, בעת שהיה בקורס קצינים, הזמין אותה בנה אלירז לבוא ולתת שיעור לצוערים. מתוך מכתבי ההערכה שכתבו החיילים על מפקדם אוריאל ז"ל הצליחה מרים לבנות מערך שיעור על מנהיגות בכלל ועל מנהיגות צבאית בפרט. "הגורם הראשון שהתחלתי להרצות בו היה הצבא", היא מסבירה. מפה לאוזן עברה השמועה על שיעוריה המאלפים והסוחפים, ובשנים הבאות נוצר ביקוש הולך וגובר להרצאותיה. בהתנדבות מלאה, ביום החופשי שלה מן העבודה, היא נסעה לבסיסי צבא מהצפון ועד הדרום. הפעילות התרחבה גם לתנועות הנוער - הצופים, בני עקיבא, הנוער העובד - ומשם לקהילות בכל רחבי הארץ. "הרגשתי שאני זורה זרעים, והרוח מכניסה אותם ללבבות".

כשנפל אלירז בשנת 2010 נעשה סיפורה מפורסם בארץ ובעולם והיא הוזמנה לשאת הרצאות גם בקהילות יהודיות בכל רחבי העולם. את מסעותיה היא עורכת בחופשות מן העבודה ובהתנדבות מלאה. "יצאתי למסע ללבבות, ואני מספרת בו דברים פשוטים", מסכמת מרים, "זו שיחה על החיים, על משברים ועל האפשרות לקום מהם. זו שיחה על תקווה ועל אמונה; על גבורת החיים. אני מודה לקב"ה שזיכה אותי לקחת את גיא הצלמוות הזה ולהעלות אותו למקום גבוה ולהדליק את הנשמה להרבה אנשים בארץ הזאת".